

Samrådsredogörelse

Datum: 2012-05-29
Diarienummer: 0687/07

Sirpa Antti-Hilli
Telefon: 031-368 16 09
E-post: fornamn.efternamn@sbk.goteborg.se

Detaljplan för Bostäder i Backadalens villaområde inom stadsdelen Backa i Göteborg

Samrådsredogörelse

Genomförande

Byggnadsnämnden beslöt den 3 maj 2011 att genomföra samråd för detaljplaneförslaget. Planförslaget har sänts för yttrande enligt bifogad lista över samrådskrets, bilaga 1, under tiden 18 maj till 28 juni, 2011.

Förslaget har varit utställt på stadsbyggnadskontoret och i Backa biblioteket i under samma tid.

Sammanfattning

Ett stort antal synpunkter har inkommit från fastighetsägare i och i anslutning till planområdet där de ifrågasätter ianspråktagande av grönytor. Boende anser att de gröna ytorna i stadsdelen behövs såväl för lek och rekreation som för den biologiska mångfalden.

Länsstyrelsen påpekar att en komplettering av den geotekniska utredningen måste göras för att frågor som berör hälsa/säkerhet ska kunna lösas på ett tillfredställande sätt.

Förslaget har bearbetats efter samråd och antalet byggrätter har minskats med två. Grönytor kommer att tas i anspråk. Dock har kvartersmarken minskats i känsligare delar och en stor vikt lagts på studier av den tillkommande bebyggelsens anpassning till naturmarken. Kontoret har därmed bedömt att en förtätning i stadsdelen sker på ett väl avvägt sätt.

Dagvattenutredningen har kompletterats för att säkerställa att den nya bebyggelsen inte påverkar befintlig kvartersmark längs Backadalsgatan negativt.

Den geotekniska utredningen har kompletterats utifrån Länsstyrelsens yttrande och planhandlingarna har kompletterats.

Framförda synpunkter har i övrigt till stor del kunnat beaktas genom mindre ändringar i planhandlingarna.

Kopior av samtliga yttranden har överlämnats till fastighetskontoret, fastighetsägare och berörda konsulter för kännedom och eventuellt beaktande vid planens genomförande.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Personnamn anges inte. Synpunkterna finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret.

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

1. Göteborg Energi kyla, Kulturnämnden, Lokalnämnden och SDN Norra Hisingen, har inget att erinra.

2. Fastighetsnämnden ställer sig positiv till föreslagen kompletteringsbebyggelse av småhus i ett redan befintligt bostadsområde. Möjligheten för kommunen att behålla naturmarken inom och utanför planområdet är långsiktigt bra för områdets utveckling då de gröna lungorna behövs.

Planförslagets genomförande bedöms inte innebära några utgifter eller inkomster för fastighetsnämnden. Fastighetsnämnden tillstyrker förslaget.

3. Göteborg Energi Fjärrvärme meddelar att i samband med byggnation av nya bostäder kommer Göteborg Energi även erbjuda befintliga småhus fjärrvärme.

4. Göteborg Energi Nät påpekar att det enligt räddningstjänsten är praxis att hålla ett säkerhetsavstånd på 8 m till brännbart material om inga åtgärder utförts för att minska riskerna för spridning av brand. Detta skall även beaktas vid närliggande annan byggnation, vilket betyder att närliggande fastigheter vardera bör hålla ett säkerhetsavstånd på 4 meter till gräns där annan byggnation får ske. Säkerhetsavstånd bör även beaktas i vertikal led. Även i sidled, sett från ventilationsgenomföring, skall säkerhetsavstånd beaktas.

Avståndet till gräns, fastighetsgräns eller liknande, kan minskas om brandförebyggande åtgärder vidtas.

Göteborg energi anser att behovet av E-område för transformatorstationen har tillgodosetts men att ett u-område bör läggas runt stationen med hänsyn till redovisade säkerhetsrisker.

Kommentar: Synpunkterna om avstånd till närmast byggnad har tillgodosetts genom att området runt transformatorstationen inte får bebyggas inom säkerhetsavståndet. Det är inte lämpligt att införa ett u-område då dennas allmänna betydelse innebär skydd av ledningar under mark, vilket inte är aktuellt i detta fall.

5. Kretsloppsnämnden anser att en större vändplats behövs i änden av Stensötevägen. Kretsloppskontoret hänvisar till skriften **Gör rum för miljön**.

Kommentar: Planen har reviderats enligt önskemål.

6. Göteborg Vatten påpekar att allmän VA-ledningsutbyggnad inom planområdet bedöms till 40 meter för att möjliggöra VA-försörjning av ny bebyggelse enligt detaljplaneförslaget.

Göteborg Vatten har en berganläggning inom västra delen av planerat planområde.

Sprängning ska utföras så att skador ej uppkommer på berganläggning och i berganläggningens installationer. Förbesiktning av berganläggning och installationer ska utföras innan sprängning påbörjas. Förbesiktningsprotokoll upprättas med tunnelansvarig besiktningsman och byggherrens underskrift.

Tillåten vibrationsnivå för Göteborg Vatten berganläggningar är för närvarande bestämd till maximalt $v_{10}=35$ mm/s . Denna nivå kan anpassas efter utförd förbesiktning. Vibrationsmätare skall placeras i berganläggningen eller på annan plats om besiktningsman ansvarig för berganläggningen godkänner detta.

Göteborg Vatten ska ta del av riskanalys för sprängning före arbetena påbörjas.

Anmälan om sprängning ska göras senast 2 veckor före start för att möjliggöra förbesiktning. Besiktning utförs på bekostnad av exploitören.

Efter avslutad sprängning utförs efterbesiktning och protokoll upprättas med besiktningsman ansvarig för berganläggningarna och byggherrens underskrift.

Skador på berganläggningen och berganläggningens eventuella installationer åtgärdas på bekostnad av exploitören.

Ett förtydligande om de fördröjningsmagasin för område 3 som nämns i planbeskrivningen är torra dammar i anslutning till det dike som anläggs.

Göteborg vatten anser även att plankartan ska kompletteras med lägsta höjd på färdigt golv för anslutning med självfall till 0,3m över marknivå i förbindelsepunkt.

Kommentar: Särskilda samråd har hållits med Göteborg Vatten. Plankartan har kompletterats med bestämmelse om lägsta golvnivå samt har en upplysningstext införts om hänsynstagande till berganläggning. Dagvattenutredningen har kompletterats och det är inte längre aktuellt att anlägga några torra dammar eller diken inom område tre.

7. Park- och naturnämnden påpekar att planförslaget innebär att förvaltningen får ökade driftskostnader för den mark som överförs till park- och naturnämnden. De ekonomiska konsekvenserna bör därför beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet.

Park- och naturnämnden föreslår att varje byggnad studeras ingående så att de anpassas i möjligaste mån till befintlig terräng. Det är viktigt att undvika onödiga sprängningar och fyllningar som inte passar in i miljön. Område nr 3 bör studeras mer ingående, då detta är mycket brant samt har inslag av värdefulla träd. En inmätning av träd är gjord. För att skydda värdefulla träd, däribland stora ekar, bör dessa markeras på plankartan som "natur/träd skall bevaras". Den yta som ligger i sydväst i område 3 anser förvaltningen är för otillgänglig och för liten för att kunna hanteras och skötas av Park- och naturförvaltningen. Den föreslås övergå till kvartersmark eftersom den kommer att ligga trängd mellan bostäder.

Kommentar: Planförslaget har efter samrådet studerats ytterligare för att minimera intrång och påverkan i naturmark. Justeringar har gjorts såväl inom område 1 och 3. Avsikten är att husen inom område 3 ska grundläggas på pelare och därmed undvika onö-

diga sprängningar och fyllningar. En byggrätt har tagits bort och kvartersmarken har minskats nedåt slänten i söder till förmån för naturmark. En bebyggelsefri zon till en bredd av 3,5-8 meter finns inlagd inom kvartersmark angränsande till naturmarken. Denna zon har kompletterats med bestämmelse att naturmarkskaraktären ska bevaras. Med beaktande att de inmätta träden i huvudsak är belägna utanför planområdet och att kvartersmarken minskats, har Stadsbyggnadskontoret gjort bedömningen att ingen särskild bestämmelse om utökad marklov för fällning av träd krävs.

Plankartan har även reviderats så att den naturmark park- och naturförvaltningen syftar på inom område 3 har överförts till kvartersmark, med påförda bestämmelser att kvartersmarken inte får bebyggas och naturmarkskaraktären ska bevaras.

Inom område 1 har en byggrätt tagits bort och området har kompletterats med flera ”släpp” till kullen som är belägen centralt inom området.

8. Trafiknämnden påpekar att föreslagna bostäder ligger relativt långt från kollektivtrafik och har mellan 800-1200 meter till hållplats på Litteraturgatan, beroende på var i området bostaden är belägen. Dessutom är området kuperat. Som trafikkontoret tidigare framfört kan förslaget, i den omfattningen som redovisas i planhandlingen, ändå accepteras med anledning av det goda kollektivtrafikutbud som finns längs Litteraturgatan och att förslaget innebär en förtätning av ett befintligt bostadsområde.

Planförslaget bör förtydliga om det finns nya gångvägar inom området.

Parkeringsbehovet för de tillkommande bostäderna ska tillgodoses på kvartersmark.

Kommentar: Planbeskrivningen har förtydligats angående befintliga och tillkommande gångvägar. Parkeringsbehovet tillgodoses inom kvartersmark.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

9. Länsstyrelsen ser positivt på förslaget som innebär en komplettering av cirka 20 gruppbyggda småhus i ett befintligt bostadsområde relativt nära tät kollektivtrafik.

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 12 kap 1§ i PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa/säkerhet måste lösas på ett tillfredställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

Inom geotekniken finns det oklarheter avseende jordmäktighet, hållfasthetsegenskaper mm för områden som anges utgöra lera. För område 1 kan inte SGI utesluta otillfredsställande stabilitet för avsedd användning inom mark med lera då lutningen är brantare än 1:10 och jordlagerförhållandena är oklara. Stabiliteten behöver därför klarläggas i planskedet enligt de rekommendationer som ges i IEG's Rapport 4:2010 för nyexploatering och detaljerad utredning. Krävs restriktioner avseende belastning eller marknivå ska detta säkerställas i planen.

Förstärkning av bergsslänter erfordras då risk för blocknedfall/ras finns i områdena. För att marken ska vara lämplig krävs åtgärd och detta måste regleras i detaljplanen på ett plantekniskt lämpligt sätt eller utföras innan planen antas. I nuvarande skick är detta inte säkerställt på detaljplanen. Det är också viktigt att klarlägga om erosion kan uppstå i samband med dagvattenhanteringen och om detta kan påverka den långsiktiga användningen och eventuell omgivningspåverkan på bebyggelsen söder om planområdet. För-

utsatt att frågeställningarna beträffande bland annat skred samt blocknedfall/ras beaktas har SGI inga invändningar mot planförslaget.

Länsstyrelsen tolkar planhandlingen att åtgärderna inte kommer att innebära någon form av vattenverksamhet, men genom exploatering av nuvarande grönområden kan den hydrologiska och hydrogeologiska balansen i jord och berglager komma att förändras och eventuellt påverka omkringliggande bebyggelse på lerjordar. Detta är en stabilitetsfråga som måste utredas. Grundvattenavsänkningar, om än tillfälliga i byggskedet, kan vara tillståndspliktigt enligt Miljöbalkens 11 kap. LOD bör eftersträvas för att minimera påverkan på slutrecipient. Andel hårdgjorda ytor bör, vilket konstateras i planhandlingen, minimeras av båda nämnda anledningar ovan.

Dagvattenhanteringen beskrivs på ett tillfredställande sätt och vilar på en genomförd dagvattenutredning. I det fortsatta arbetet bör utredas vilken av de föreslagna lösningarna, främst för område 3, som är lämpligast.

Länsstyrelsen noterar att det ekologiska perspektivet finns med i samband med kompensationsåtgärder. Det är dock mycket tveksamt om högstubbar kan anses som kompensationsåtgärder för att man tar ned ett helt träd. Det är snarare en mildring av ingreppet. Tar man ned ett helt träd ska det kompenseras med plantering av nya träd eller säkerställande av grönområden som inte ska bebyggas i ett senare skede.

Länsstyrelsen saknar närmare beskrivning av var eventuella nya lekplatser ska lokaliseras och för vilka de byggs. En lekplats som ska kompensera för en förlorad lekmiljö bör bli en plats som är attraktiv att leka på för de barn vars lekmiljö förloras.

Länsstyrelsen anser att resultatet från bullerstudien behöver utvecklas mer i planbeskrivningen.

Motiv för bedömningen: Länsstyrelsen befarar inte att riksintressen enligt miljöbalken påtagligt kommer att skadas, att mellankommunal samordning blir olämplig, att miljö kvalitetsnormer enligt miljöbalken inte iakttas eller att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser.

Länsstyrelsen anser att risk finns för att planerade villor utmed Enhemsvägen skuggas under stor del av dagen och kommunen bör därför överväga att genomföra en solstudie för de två tomterna.

Länsstyrelsen noterar att texten om radonsituationen i beskrivningen behöver kompletteras. Om det är normal- till högriskradon bör man föreskriva radonsäker konstruktion.

Det är viktigt att värna om varsam förtätning med insikt om trädens värde i form av bullerdämpande, skuggande och partikelbindande element. Fortätning av stadens grönytor kan i det långa loppet leda till negativa konsekvenser i form av ökad erosion, högre bullernivåer, mer utsatta fasader och en enförmig boendestruktur.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att förslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsens samrådsyttrande har bilagts, se bilaga 1.

Kommentar: Den till planen tillhörande geotekniska utredningen har kompletterats och handlingarna har reviderats. Inga restriktioner krävs avseende markbelastning eller marknivåer. Geotekniska åtgärder samt att byggnader utförs med radonsäker konstruktion bevakas och säkerställs i bygglovprövning. Det är därmed inte lämpligt att reglera detta genom planbestämmelse.

Dagvattenutredningen har kompletterats och hantering av dagvatten redovisas i planbeskrivningen. Ett genomförande enligt planförslaget kommer inte påverka grundvattennivåer i området.

Enligt kommunens riktlinjer för frivilliga kompensationsåtgärder behöver dessa inte anordnas på samma eller angränsande plats. Utformning av frivilliga kompensationsåtgärder för detta område har skett i samråd mellan park- och naturförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret och exploatören. De huvudsakliga kvaliteterna inom området är de naturliga grönområdena som både används för lek och rekreation. Inom ramen för frivilliga kompensationsåtgärder har det under samrådet framkommit att det inte är lämpligt att kompensera exploaterad mark med ny lekplats då det inte är lekplatser i denna bemärkelse som tas i anspråk. Beskrivningen av kompensationsåtgärder har lyfts bort ur planbeskrivningen då flera synpunkter inkommit om att föreslagna åtgärder inte kan klassas som kompensationsåtgärder enligt miljöbalken. Frivilliga kompensationsåtgärder kommer dock att genomföras på markägarens bekostnad.

De nya bostäderna klarar gällande riktvärden för vägtrafikbuller. Planbeskrivningens kapitel om vägtrafikbuller har kompletterats.

En solstudie har tagits fram och solförhållandena bedöms som tillfredsställande.

Övriga synpunkter noteras.

10. TeliaSonera Skanova har luftförlagda ledningar inom området. Om befintliga ledningar kommer i konflikt med exploateringen ska detta tas upp i god tid.

Kommentar: Exploatören informeras om detta.

11. Lantmäterimyndigheten har inget att erinra.

Fastighetsägare

12. Fastighetsägare till Backa, 58:4, 58:7, 58:9, 58:14, 63:15 och 63:16 anser att: en ändring av detaljplan inom området måste ge ett positivt netto för boende inom området, markägare, näringsliv etc. Att bygga på mark som inte nyttjas som grönområde skulle skapa detta.

Att spara kullen vid Enhemsgatan är positivt men att den tänkta bebyggelsen vid Nyhemsgatan är för kompakt anser fastighetsägarna.

Fastighetsägarna menar att bebyggelse inom område tre helt ska uteslutas. Kommer bebyggelse ändå till här bör det inte vara mer än 7 byggnader och marknivåer inom området inte ska ändras.

Fastighetsägarna instämmer inte i förslaget om dagvattenhantering och anser att diken och fördröjningsmagasin är farligt för barn. Något problem med dagvatten i detta område har inte upplevts och således kan inga ledningar till Laghamragatan behövas.

För underhåll av grönområdet föreslås enligt fastighetsägarna en ny väg för underhåll av grönområdet. Tyngre underhållsfordon på denna väg kan skada hus och vägar.

Kommentar: Att förtäta staden i lägen med befintlig infrastruktur är en politiskt förankrad målsättning som finns fastslagen i kommunens översiktplan. Prövningen om lämplighet sker nu genom denna planprocess där för- och nackdelar ställs mot varandra.

Planförslaget har reviderats avseende ny bebyggelsen utmed Skogsängsvägen/Nyhemsgatan och antalet hus har minskats med ett hus. Det nya förslaget möjliggör fyra parhus.

Förslaget om bebyggelse längs Stensötevägen har studerats ytterligare. Justeringar har gjorts efter samråd och en byggrätt har tagits bort. Kvartersmarken har minskats nedåt

slänten i söder till förmån för naturmarken. Den ej byggbara kvartersmarken har också kompletterats med bestämmelse att naturmarkskaraktären ska bevaras och att markens höjd inte får förändras i slänten mot söder. Dock krävs fyllning av marken mot Stensötevägen för anpassning till vägens höjd.

Omhändertagandet av dagvatten har studerats ytterligare. Det är inte aktuellt att anlägga dike/damm område 3. Avsikten är fastigheterna ansluts till det allmänna dagvattennätet.

Stadsbyggnadskontoret har i samråd med Park- och naturförvaltningen gjort bedömningen att någon ny väg eller breddning av väg för underhåll av befintligt grönområde inte behövs. För underhåll krävs endast mindre maskiner som inte belastar befintlig väg så att den skadas.

13. Fastighetsägare till Backa 63:16 anser att passager från Nyhemsgatan och Skogsängsvägen till grönområde inom område ett bör skapas.

Fastighetsägarna ställer sig kritiska till diskussionen om kompensationsåtgärder och anser att det är svårt eller omöjligt att kompensera ett stort procentuellt arealbortfall. De ställer sig även frågan var en lekplats kan bli aktuell.

Fastighetsägarna menar att träd faktiskt har en bullerdämpande funktion.

Backadalen har en varierad bebyggelse med småhus i olika stilar, förslaget ger enligt fastighetsägarna inte någon ökning av områdets karaktär av varierad bebyggelse med den stora koncentration av likartade 2010-tals hus som föreslås.

Fastighetsägarna vill se beslutet från politikerna om att förtäta detta område med 23 hus.

Vidare påpekar fastighetsägaren att Trafikkontor och Länsstyrelsen gör olika bedömningar om avståndet till kollektivtrafik samt det inte finns någon bank på Selma Lagerlöfs torg som det står i planbeskrivningen.

Kommentar: Förslaget har reviderats och grönområdet kan därmed nås såväl från Enhemsgatan, Skogsängsvägen och Nyhemsgatan enligt önskemål.

Genomförd bullerstudie visar att området klarar gällande riktvärden för vägtrafikbuller. Planbeskrivningen har kompletterats med en tydligare redovisning av bullernivåerna. Träd har en funktion av att minska det upplevda bullret. Den faktiska dämpade effekten är tyvärr mycket låg. 100 meter tät vegetation kan ge 1-2 dB ytterligare bullerdämpning, utöver avståndsdämpning och markdämpning.

I byggnadsnämndens beslut om samråd av planprogrammet finns ett förslag på ca 20 bostäder redovisat. Byggnadsnämnden beslut om samråd finns att hämta på Stadsbyggnadskontoret.

Planbeskrivningen har reviderats avseende informationen om bank på Selma Lagerlöfs torg.

Trafikkontoret och Länsstyrelsen uttrycker lämpligheten av komplettering i detta läge på olika sätt utifrån tillgängligheten till kollektivtrafik i området. Båda tillstyrker dock förslaget utifrån denna aspekt.

Angående kompensationsåtgärder, se kommentar till pkt. 9, Länsstyrelsens yttrande ovan.

Övriga synpunkter noteras.

14. Fastighetsägare till Backa 57:3, 57:5, 58:1, 58:3, 58:7, 58:9, 58:23, 59:1, 59:2, 60:2, 60:3, 60:4, 60:6, 62:3, 62:4, 62:7, 68:2 anser gällande

- Tillgänglighet till naturen: Backadalens villaområde är ett attraktivt område som omges av stora naturområden, flera områden är dock svårtillgängliga. I den skog som finns idag leker många barn. Fler barn i en mindre skog är ingen bra ekvation anser fastighetsägarna och menar vidare att den täta stadens hållbarhet måste prövas mot park- och naturmarkens betydelse för barns aktiviteter här och nu, men också mot deras incitament till att värna naturen på sikt.
- Exploateringsgraden vid Stensötevägen: Enligt fastighetsägarna är en bättre lösning att glesa ut förslaget och bygga hälften av föreslagna hus samt ställa dem med långsidan mot gatan.
- Trafiksituationen i området, särskilt med avseende på genomfartstrafik på Enhemsgatan: Trafiksituationen är idag mycket ansträngd enligt fastighetsägarna. Enhemsgatan är trång och saknar bitvis trottoar. Att öppna upp denna till en genomfartsgata är absurt och förenat med livsfara.

Kommentar: Stadsbyggnadskontoret har i samråd med Kretsloppskontoret, Trafikkontoret samt Räddningstjänsten gjort den samlade bedömningen att Enhemsgatan bör öppnas upp för att underlätta drift och underhåll. Stadsbyggnadskontoret och Trafikkontoret gör en trafiksäkerhetsmässig bedömning att en genomfart är möjlig. Enhemsgatan kan om andra förutsättningar uppkommer enkelriktas. Detta görs dock inte inom ramen för detaljplan.

För övriga synpunkter se kommentarer till punkt 12 och 13 ovan.

15 Fastighetsägare till Backa 58:23; framför yttrande enligt skrivelse ovan samt framför att de vill köpa till mark inom det område som föreslås som naturmark inom område 3. Fastighetsägarna har nyttjat denna under lång tid och hänvisar till hävd.

Kommentar: Marken är i gällande detaljplan planlagd som allmän plats park. Området i fråga har höga kvaliteter för natur- och djurliv samt är ett uppskattat område för lek och rekreation. Stadsbyggnadskontoret har därmed gjort bedömningen att detta område bör kvarstå som en naturlig zon av naturmark mellan ny och befintlig bebyggelse.

17. Fastighetsägare till Backa 58:4, 58:87, 58:23, 58:22, 58:8, 58:9, 63:15, 58:14, 58:12 och 58:3 ifrågasätter rimligheten till byggnation av 10 hus längs Stensötevägen med bakgrund av den kuperade terrängen. Man menar att för att få bra ljusförhållanden för dessa hus, krävs utglesning av befintlig skog vilket skulle påverka den unika flora och fauna inom området där bland annat den lilla hackspetten som är en rödlistad art häckar. Fastighetsägarna anser att en mindre exploateringsgrad, exempelvis 5 hus, skulle innebära att husen inte behöver skära in så långt i branten, att skogsbacken skulle kunna lämnas intakt och att angränsande fastighetsägare inte skulle få 8 meter höga pe-lare hängande över huvudet.

Kommentar; Stadsbyggnadskontoret har studerat planförslaget ytterligare för att minimera intrång och påverkan på naturmarken. En byggrätt har tagits bort och kvartersmarken har minskats nedåt slänten i söder till förmån för naturmarken. Planen har utformats med bestämmelser om att byggnader ska anpassas till terrängen. Bestämmelse har också tillförts inom den ej byggbara kvartersmarken om att markens höjd inte ändras samt att naturmarkskaraktären ska bevaras. Dock får marken närmast Stensötevägen fyllas upp för anpassning till vägens höjd. Planen möjliggör också en placering av huvudbyggnad

der fyra meter från vägen vilket innebär att husen inte behöver skära lika djupt ner i slänten.

18. Fastighetsägare till Backa 53:15, 54:2, 60:18, 60:19, 61:1, 61:2, 61:3, 61:4, 61:5 och 61:6 anser att det finns många starka argument för att inte ändra befintlig detaljplan:

- Det förekommer ingen bostadsbrist i Backa och befolkningsmängden kommer att ändras marginellt under kommande år.
- Bevarande av viltstråk, fågelliv samt möjlighet för barns lek skapar stora kvalitativa värden för närboende.
- Befintlig bebyggelse är enhetlig och skapar en harmonisk gatumiljö/rum vilket ger området ett vackert estetiskt uttryck. Nybyggnation med avvikande tomtstorlekar och hustyper förfular området och sänker kraftigt områdets kvalitet.
- Att ”tränga in” ny bebyggelse i ett etablerat äldre villaområde stämmer inte med den vision om ”förtätning” och ger heller inte de mervärden som beskrivs i översiktsplanen för Göteborg.
- Framkomligheten på Nyhemsgatan/Skogsängsvägen är redan i dagsläget begränsad pga. den smala gatan och situationen blir extrem vintertid. Ytterligare bebyggelse skapar en ohållbar trafiksituation.

Kommentar: Kommunen har i uppgift att tillgodose bostäder inom hela kommunen. Kommunen ser på behovet som helhet och tar hänsyn till förflyttningar inom kommunen såväl som från andra kommuner in till Göteborg.

Förslaget innebär viss minskning av grönytor inom området men Backadalen omges av stora naturområden och det är kommunens bedömning att det fortsatt kommer att finnas stora möjligheter till områdesnära natur.

Enligt planförslaget ges möjlighet till förtätning med fyra parhus längs Nyhemsgatan/Skogsängsvägen, vilket innebär cirka 40 fordonsrörelser per dygn. Stadsbyggnadskontoret har i samråd med Kretsloppskontoret, Trafikkontoret samt Räddningstjänsten gjort den samlade bedömningen att Enhemsgatan bör öppnas upp vilket kommer att öka tillgängligheten.

Övriga synpunkter noteras.

19. Fastighetsägare till Backa 61:8 önskar bli tillfrågad om fjärrvärme i samband med utbyggnaden av planen. Framför också önskemål om att en översyn görs av VA-nätet.

Kommentar: Nya och befintliga fastighetsägare kommer enligt Göteborg Energi att bli tillfrågade i samband med utbyggnad. Önskemål om översyn av VA-nätet har vidarebehandling till Göteborg Vatten.

20. Fastighetsägare till Backa 57:8 anser att:

- den föreslagna bebyggelsen ligger långt från kollektivtrafik och kan således inte följa det politiska målet om att komplettera i lägen med utbyggd kollektivtrafik.
- område tre med hänsyn till natur- och rekreationsvärden bör bevaras.
- boende i Backadalen kommer att drabbas av visuell försämring och buller. Huvudsakligen är det de boende på Stensötevägen som kommer att få mer buller från motorvägen då träd försvinner i slänten.
- Stensötevägen är för smal och det är redan idag problem med snöröjning.

Kommentar: Kollektivtrafik med fler busslinjer och stombuss finns vid Litteraturgatan, cirka 800 meter från planområdet samt vid Skälltorpsvägen cirka 500-700 meter från planområdet. I kommunens översiktsplan som beskriver de politiska målen anges att merparten av tillkommande stadsutveckling ska ske inom kollektivtrafikförsörjda områden men är också godtagbara i andra områden i syfte att förnya och hålla dessa miljöer levande. Med bakgrund av att planen innebär en komplettering av bostäder i ett befintligt område och det goda kollektivtrafikutbud som finns längs Litteraturgatan så följer planförslaget översiktsplanens intentioner.

Förslaget innebär att viss minskning av grönytor inom området men Backadalen omges av stora naturområden och det är kommunens bedömning att det fortsatt kommer att finnas stora möjligheter till områdesnära natur.

Genomförd bullerstudie visar att området klarar gällande riktvärden för vägtrafikbuller. Planbeskrivningen har kompletterats med en tydligare redovisning av bullernivåerna. Träd har en funktion av att minska det upplevda bullret. Den faktiska dämpade effekten är tyvärr mycket låg. 100 meter tät vegetation kan ge 1-2 dB ytterligare bullerdämpning, utöver avståndsdämpning och markdämpning.

Kommunen ansvarar för drift och underhåll av allmänna gator inom planområdet. Stadsbyggnadskontoret uppmärksammar härmed att det råder problem med snöröjningen längs Stensötevägen och har vidarebefordrat skrivelsen till Trafikkontoret.

21. Fastighetsägare till Backa 62:7 uppmärksammar att texten under rubriken Radon på sidan 6 fallit bort.

Fastigheten i område 2 norr om Backadalsgatan har problem med riklig vattenföring från grundvatten vilket måste åtgärdas vid beredning av tomten.

Anser att trafikintensiteten är underskattad och att lämpliga åtgärder måste till för att minimera genomfartstrafiken vid öppnande av Enhemsgatan.

Området har behov av att ett 10-tal besöksplatser skapas då sådana saknas. Besökande hänvisas till Selma Lagerslöfs torg för parkering.

Lekplatser kommer att behövas.

Backadalsgatan kommer ges en ny beläggning 2012. Hela gatan borde göras om från grunden då denna behöver förstärkas. Det är dock inte rimligt att sådan ombyggnad ska belasta fastighetsägarna likt i Partille kommun. Om kommunen har liknande planer önskas information vilka möjligheter som finns för att motsätta sig ett sådant beslut.

Kommentar: Texten under rubriken radon har justerats.

Synpunkten om önskemål om trafikföringsåtgärder vidarebefordras till Trafikkontoret för kännedom.

I planen finns tre områden redovisade som parkering. För dessa områden kommer en gemensamhetsanläggning bildas genom lantmäteriförrättning. Fastighetsägarna har informerats om behovet av gemensamma parkeringsplatser.

Åtgärder som planeras för Backadalsgatan ingår i Trafikkontorets underhållsplan och är budgeterade hos Trafikkontoret.

Övriga synpunkter noteras.

22. Fastighetsägare till Backa 56:3 anser att den tomt som föreslås inom området 2 och som gränsar till fastigheten Backa 56:3 är mycket större än andra föreslagna tomter inom området och att den borde minskas, bland annat med hänsyn till markens kraftiga terräng.

Fastighetsägarna önskar också en förklaring på vilket sätt de kan beröras av ledningsrätt.

Önskar få kopior av dagvattenutredningen och PM Markradon.

I övrigt kvarstår tidigare inlämnade synpunkter från programskedet.

Kommentar: Tomten som föreslås inom området 2 och som gränsar till fastigheten Backa 56:3 har minskats.

Ledningsrätten är till förmån för er fastighet och avser vatten- och avloppsledning.

Utredningar finns tillgängliga på kommunens hemsida för påseende.

23. Fastighetsägare till Backa 58:22 som boende i området upplever jag att några av husen längs Stensötevägen kommer väl nära vårt hus. Skulle uppskatta ett större avstånd mellan husen. Har också önskemål om att kunna utvidga vår tomt för så att den omfattar stugan belägen utanför vår tomtgräns. En sådan förändring kommer inte att innebära att grönområdet skärs av.

Kommentar: Stadsbyggnadskontoret har studerat planförslaget ytterligare och en byggrätt har tagits bort. De föreslagna husen föreslås kunna placeras 4 meter från gatan vilket innebär ett ökat avstånd till ert hus. Även kvartermarken har minskats nedåt slänten i söder till förmån för naturmarken. Stadsbyggnadskontoret anser det önskvärt med en zon av naturmark mellan ny och befintlig bebyggelse. Därmed föreslås inte någon utvidgning av tomtmarken.

24. Fastighetsägare till Backa 63:22 informerar om att deras fastighet har sättnings-skador och därmed är känslig för markförändringar. Fastighetsägarna önskar att ingående mätningar görs innan byggnation börjas och att ansvar tas för eventuella skador orsakade av nybyggnationen.

Kommentar: Önskemålet har vidarebefordrats till exploatören. Exploatören har ansvar för eventuella skador som kan uppkomma i samband med exploateringen.

25. Fastighetsägare till Backa 58:9 vill inte att man bygger i Backadalen då byggnationen utgör ett hot mot djur och natur i området.

Kommentar: Kommunen har ett ansvar för bostadsförsörjningen inom kommunen. Att förtäta staden i lägen med befintlig infrastruktur är en politiskt förankrad målsättning som finns fastslagen i kommunens översiktplan. Backadalen omges av stora naturområ-

den och det är kommunens bedömning att det fortsatt kommer att finnas stora möjligheter till områdesnära natur som är till gagn för både djur och friluftsliv.

26. Fastighetsägare till Backa 58:6 framför önskemål om att några av de högvuxna träden som står nära deras fastighetsgräns mot grönområdet tas ner då grenar förorsakar avbrott i teleledningar och skymmer solen.

Kommentar: Marken i fråga ägs idag av privata fastighetsägare. Avsikten är kommunen ska ta över ägandet efter det detaljplanen vunnit laga kraft. Frågeställningen kan därefter lyftas till Park- och naturförvaltningen för hantering.

27. Fastighetsägare till Backa 60:3 önskar ta del av inkomna synpunkter från programskedet.

Kommentar: Samrådsredogörelsen skickas enligt önskemål.

28. fastighetsägare till Backa 54:10: är positiva till en förtätning men i mindre omfattning. Fastighetsägarna hänvisar till förslag till exploatering som togs fram år 2007, där en komplettering av 8-9 tomter föreslogs. Man anser att detta förslag borde kunna accepteras av kringboende. Att förtäta med 20 hus från samma tidsepok med likalydande utseende ses som förödande för områdets karaktär.

Fastighetsägarna anser att område 3 ska uteslutas i sin helhet. Som skäl anges att området används flitigt som rekreationsområde, är brant och är en tillgång för såväl fauna som flora samt att bebyggelsen kommer hämma de befintliga och nödvändiga gångstråken till kollektivtrafiken vid Litteraturgatan och till Selma Lagerlöfs torg. Man anser också att en utbyggnad enligt planförslaget innebär att området förlorar i trivsel och miljö. Områdets skulle också vara en tillgång för boende vid den framtida utbyggnaden av bostäder som finns för Selma Lagerlöfs torg.

För området 1 och 2 kan en försiktig utbyggnad vara möjlig. 3 tomter vid Backadalens topp och 5 till 6 tomter i område 1 ses som rimligt utan att göra för stort ingrepp i naturen.

Inom området bor många barn och skogsområdet utmed Enhemsgatan används av barnen på ett mångfasetterat sätt. Minst ingrepp blir det i miljön om Enhemsgatan inte förlängs till Skogsängsvägen, vilket också minskar kostnaderna för kommun och exploatör. Ett sammanhängande naturområde kan behållas med små justeringar av det ursprungliga förslaget i ansökan om förtätning daterad 2007-07-21.

Kommentar: Planförslaget har under samrådet studerats ytterligare för att minimera intrång och påverkan i naturmark. Justeringar har gjorts såväl inom område 1 och 3. En byggrätt har tagits bort inom område 3 och kvartersmarken har minskats nedåt slänten i söder till förmån för naturmarken. Den ej byggbara kvartersmarken har också kompletterats med bestämmelse att naturmarkskaraktären ska bevaras samt att markens höjd inte får ändras.

Inom område 1 har en byggrätt tagits bort och förslaget möjliggör nu fyra parhus. Området har kompletterats med flera passager till kullen som är belägen centralt inom området.

Ändringar

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det med följande ändringar är lämpligt att gå vidare med förslaget.

Utöver mindre justeringar har följande revideringar föreslagits:

- Antalet hus inom område 1, dvs. korsningen Nyhemsgatan/Skogsängsvägen minskas till 4 parhus.
- En solstudie har tagits fram för bostäderna utmed Nyhemsgatan/Enhemsvägen, (område 1).
- Plankartan revideras inom område 2, Backadalsgatan. Planen utökas för att innefatta fastigheten Backa 766:430 med syfte att reglera fastighetsgränsen så att tillfart kan ske inom den egna fastigheten.
- På östra sidan Backadalsgatan inom område 2 föreslås storleken på tomten minskas.
- Antalet hus inom område 3, Stensötevägen, minskas från 10 till 9 hus.
- Tomtstorlekarna för de föreslagna bostäderna längs Stensötevägen minskas nedåt slänten i söder till förmån för allmän plats, natur.
- Stensötevägen förlängs ca två meter och vändplanen utökas för att tillgodose god tillgänglighet för bland annat renhållningsfordon.
- Möjlighet att skapa ytterligare gemensamma parkeringsplatser möjliggörs i samband med förlängningen av Stensötevägen samt att en byggrätt tas bort.
- Planområdets minskas för område 3 mot gräns i öster.
- Dagvattenutredningen inom område 3 har kompletterats.
- Handlingen kompletteras med en tydligare beskrivning av trafikbuller från Litteraturgatan och väg E6.
- Den geotekniska utredningen kompletteras och erforderliga revideringar utförs.
- Största byggnadsarea utökas något med hänsyn till att byggnader studerats ytterligare.
- Planbestämmelser formuleras om, kompletteras och förtydligas i samråd med bygglovavdelningen.

Gunnel Jonsson
Planchef

Sirpa Antti-Hilli
Konsultsamordnare

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Lisa Brunnström
Bitr länsarkitekt
031-60 52 49

lisa.brunnstrom@lansstyrelsen.se

SAMRÅDS-
YTTRANDE
2011-09-08

Diarienummer
402-13094-2011
Dossienummer
Gbg F 2390

Sida
1(3)

Byggnadsnämnden
Box 2554
403 17 Göteborg

Förslag till detaljplan för bostäder i Backadalens villaområde inom stadsdelen Backa i Göteborgs Stad, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2011-04-04 och maj 2011 för samråd enligt 5 kap 20 § plan- och bygglagen (PBL)

Länstyrelsens samlade bedömning

Länstyrelsen ser positivt på förslaget som innebär en komplettering av ca 20 gruppbyggda småhus i ett befintligt bostadsområde relativt nära tät kollektivtrafik. Den mark som nu föreslås bebyggas är enligt gällande plan, vars genomförandetid gått ut, allmänplatsmark med användningen Park. Frågor som berör hälsa och säkerhet måste lösas på ett tillfredsställande sätt.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 12 kap 1 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa / säkerhet måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länstyrelsen.

Inom geotekniken finns det oklarheter avseende jordmäktighet, hållfasthets-egenskaper mm för områden som anges utgöras av lera. För område 1 kan inte SGI utesluta otillfredsställande stabilitet för avsedd användning inom mark med lera, då lutningen är brantare än 1:10 och jordlagerförhållandena är oklara. Stabiliteten behöver därför klarläggas i planskedet enligt de rekommendationer som ges i IEG:s Rapport 4:2010 för nyexploatering och detaljerad utredning. Krävs restriktioner avseende belastning eller marknivå ska detta säkerställas i planen.

Förstärkning av bergsslänter erfordras då risk för blocknedfall/ras finns i områdena. För att marken ska vara lämplig krävs åtgärd och detta måste regleras i planen på ett plantekniskt lämpligt sätt eller utföras innan planen antas. I nuvarande skick är detta inte säkerställt på plankartan. Det är också viktigt att klarlägga om erosion kan uppstå i samband med dagvattenhanteringen och om detta kan påverka den långsiktiga användningen och eventuell omgivningspåverkan på bebyggelsen söder om planområdet. Förutsatt att frågeställningarna beträffande bl a skred samt blocknedfall / ras beaktas har SGI inga invändningar mot planförslaget. (SGI:s yttrande 2011-08-24 bifogas) Länstyrelsen instämmer i SGI:s yttrande.

Länsstyrelsen tolkar planhandlingen att åtgärderna inte kommer att innebära någon form av vattenverksamhet, men genom exploatering av nuvarande grönområden kan den hydrologiska och hydrogeologiska balansen i jord och berglager komma att förändras och eventuellt påverka omkringliggande bebyggelse på lerjordar. Detta är en stabilitetsfråga som måste utredas. Grundvattenavsänkningar, om än tillfälliga i byggskedet, kan vara tillståndspliktigt enligt miljöbalkens 11 kap. LOD bör eftersträvas för att minimera påverkan på slutlig recipient. Andel hårdgjorda ytor bör, vilket även konstateras i planen, minimeras av båda nämnda anledningar ovan.

Dagvattenhanteringen beskrivs på ett tillfredsställande sätt och vilar på en genomförd dagvattenutredning. I det fortsatta planarbetet bör utredas vilken av de föreslagna lösningarna, främst för område 3, som är lämpligast.

Länsstyrelsen noterar att det ekologiska perspektivet finns med i samband med kompensationsåtgärder. Det är dock mycket tveksamt om högstubbar kan anses vara kompensationsåtgärder för att man tar ner ett helt träd. Det är snarare en mildring av ingreppet. Tar man ner träd ska det kompenseras med plantering av nya träd eller säkerställande av grönområde som inte ska byggas i ett senare skede.

Länsstyrelsen saknar närmare beskrivning av var de eventuella nya lekplatserna ska lokaliseras och för vilka de byggs. En lekplats som ska kompensera en förlorad lekmiljö bör bli en plats som är attraktiv att leka på för de barn vars lekmiljö förloras.

Länsstyrelsen anser att resultatet från bullerstudien behöver utvecklas mera i planbeskrivningen.

Motiv för bedömningen

Länsstyrelsen befarar inte att riksintresse enligt miljöbalken (MB) påtagligt kommer att skadas, att mellankommunal samordning blir olämplig, att miljö kvalitetsnormer enligt miljöbalken inte iakttas eller att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser.

Råd om tillämpningen av PBL och MB

Länsstyrelsen anser att risk finns för att planerade villor vid Enhemsvägen skuggas under stor del av dagen och kommunen bör därför överväga att genomföra en solstudie för de två tomterna.

Länsstyrelsen noterar att texten om radonsituationen i beskrivningen behöver kompletteras. Om det är normal till högriskområde för radon bör man föreskriva radonsäker konstruktion.

Det är viktigt att värna om varsam förtätning med insikt om trädens värde i form av bullerdämpande, skuggande och partikelbindande element. Förtätning av stadens grönytor kan i det långa loppet leda till negativa konsekven-

ser i form av ökad erosion, högre bullernivåer, mer utsatta fasader och enformig boendestruktur.

Behovsbedömning

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt.

Beredning

Inför Länsstyrelsens bedömning i ärendet har berörda statliga sektorsföreträdare beretts tillfälle att lämna synpunkter. Ärendet har varit föremål för beredning 2011-08-18. Vad som angivits ovan gäller som statens samlade myndighetsuppfattning vid en avvägning mellan olika framförda synpunkter.

Lisa Brunnström

Peter Nordström

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från SGI, daterat 2011-08-24.

Kopia (utan bilaga) till:

SGI / Carina Hultén

Länsstyrelsen/

Övriga berörda enheter

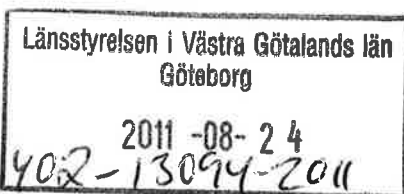
Miljöskyddsenheten/ Lotta Sahlin Skoog

Naturvårdsenheten/ Teresia Holmberg

Vattenvårdsenheten/ Sofia Stridsman

Enheten för skydd och säkerhet / Birgit Willner

Samhällsbyggnadsenheten enligt expeditionslista

Datum 2011-08-24 Beteckning 5.2-1011-0887
Ert datum 2011-08-12 Er beteckning

Vår referens / Regionkontor Göteborg
C Hultén

Länsstyrelsen Västra Götalands län
Samhällsbyggnadsenheten
Lisa Brunnström
403 40 Göteborg

Detaljplan för bostäder i Backadalens villaområde

Yttrande över samrådshandling Maj 2011

Statens geotekniska institut (SGI) har av länsstyrelsen Västra Götalands län ombetts lämna yttrande avseende rubricerad samrådshandling.

SGI har i samband med programskedet lämnat ett yttrande (d nr 5.2-1011-0887, daterat 2011-12-13) där geotekniska undersökningar och utredningar avseende stabilitet för lösjordsområden och risk för blocknedfall/ras efterfrågades.

SGI har nu erhållit följande underlag:

- Samrådshandling innefattande planbeskrivning, genomförandebeskrivning, plankarta, grundkarta samt illustrationsritning. Upprättad av Göteborg Stad, Stadsbyggnadskontoret samt Fastighetskontoret maj 2011
- Samrådsredogörelse för program. Upprättad av Göteborg Stad, Stadsbyggnadskontoret maj 2011
- Bostäder i Backadalens villaområde; Backa 766:466, Göteborgs stad; Geoteknisk och bergteknisk utredning; PM Planeringsunderlag. Upprättad av WSP 2010-11-15, uppdragsnummer 10143887.
- Bostäder i Backadalens villaområde; Backa 766:466, Göteborgs stad; Rapport, Geotekniska undersökningar (Rgeo). Upprättad av WSP 2010-11-15, uppdragsnummer 10143887.

I det geotekniska PM:et redogörs för jordlagerföljder. Det finns oklarheter avseende jordmäktighet, hållfasthetsegenskaper m m för områden som anges utgöras av lera. Enbart bedömning utifrån jordartskarta har utförts. Detta gäller nordvästra delen av Planbeskrivningens område 1 samt södra delen av område 3. Inom område 3 är detta område angivet som naturområde på plankarta. För område 1 är användningen angiven som bostäder. För område 1 kan inte SGI utesluta otillfredställande stabilitet för avsedd användning inom mark med lera, då lutningen är brantare än 1:10 och jordlagerförhållandena oklara. Stabiliteten behöver därför klarläggas i planskedet enligt de rekommendationer som ges i IEG:s Rapport 4:2010 för nyexploatering och detaljerad utredning. Krävs restriktioner avseende belastning eller marknivå ska detta säkerställas i planen.

WSP har identifierat att lösa block förekommer, speciellt i planbeskrivningens område 1 och 2. I område 1 finns även en brant bergslänt med lösa block och delvis ogynnsamma sprickriktningar. I kapitlet om Bergtekniska åtgärder i det geotekniska PM:et synes det som fel område är angett (nordvästra) avseende rensning och förstärkning. Samma beskrivning återfinns i planbeskrivningen. SGI tolkar utifrån övrig beskrivning att åtgärden bör vara för det västra området (område 1). Enligt SGI:s bedömning av underlaget så kan inte förstärkning av bergslänt i området 1:s södra delar uteslutas utan det föreligger

Statens geotekniska institut
Huvudkontor
Besöksadress: Olaus Magnus väg 35
581 93 LINKÖPING
Tel 013-20 18 00
Fax 013-20 19 14

Regionkontor Göteborg
Besöksadress: Hugo Grauers gata 5B
Postadress: 412 96 GÖTEBORG
Tel 031-778 65 60
Fax 031-778 59 40

Bankgiro 5211-0053
Plusgiro 18 30 64-5
Org nr 20 21 00-0712
E-post sgi@swedgeo.se

Datum
2011-08-24

Beteckning
5.2-1011-0887

risk för blocknedfall/ras. För att marken ska vara lämplig krävs åtgärd och detta måste regleras i planen på ett plantekniskt lämpligt sätt eller utföras innan planen antas. SGI ser inte att detta är säkerställt genom upplysning på plankarta. Åtgärden kan vara nödvändig att utföra utanför tomtgräns. Detta gäller även åtgärder som anges avseende framtida underhåll i det geotekniska PM:et. Det kan finnas behov av att i genomförandebeskrivningen ange vem som har ansvar för genomförande av åtgärd samt underhåll.

I planbeskrivningen anges att dagvattenhanteringen för område 3 är svårast att hantera och föreslås ledas söderut. Då jorden i denna del, enligt det geotekniska PM:et, utgörs av lera söder om fastmarken är det viktigt att klarlägga om eventuell erosion kan uppstå och om detta kan påverka den långsiktiga användningen och eventuell omgivningspåverkan på bebyggelsen söder om planområdet.

Sammanfattningsvis har SGI, från geoteknisk synpunkt, inga invändningar mot planförslaget. Vi förutsätter dock att ovanstående frågeställningar beträffande bl a skred samt blocknedfall/ras beaktas.

SGI har inte granskat frågeställningar rörande markmiljö inkl markradon.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Myndighetsfunktionen

Enligt uppdrag

Carina Hultén